IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 25)**

z dnia 23 września 2020 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 25)

23 września 2020 r.

Komisja Kultury i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem posła **Piotra Babinetza (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2019 roku (druk nr 522) w zakresie działania Komisji;

– pierwsze czytanie przedstawionego przez Prezydium Sejmu projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja (druk nr 381);

– pierwsze czytanie przedstawionego przez Prezydium Sejmu projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2021– Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego (druk nr 624).

W posiedzeniu udział wzięli: **Piotr Prokopczyk** dyrektor oraz **Ilona Kielan-Glińska** wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Eliza Kalita**, **Maciej Zaremba** i **Paulina Gabor** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Katarzyna Abramowicz** i **Maria Iwaszkiewicz** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu. Witam panie i panów posłów. Informuję, że posiedzenie będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Informuję również, że zgłoszenia do zabrania głosu w dyskusji przez posłów należy wysyłać pod adres e-mail: kksp@sejm.gov.pl.

Teraz nowa informacja: Jednocześnie informuję, że posłowie, członkowie Komisji, obecni na sali obrad Komisji głosują przy użyciu urządzenia do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej. Wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej i nie używają tabletów.

Przystępujemy teraz do sprawdzenia kworum. Proszę państwa posłów biorących udział zdalnie w posiedzeniu o naciśnięcie dowolnego przycisku w aplikacji w celu potwierdzenia obecności, a posłów obecnych na sali – o przyłożenie kart do czytników. Kartę należy przyłożyć po lewej stronie przy głośniku. Tak że prosimy teraz o jakiekolwiek głosowanie w celu stwierdzenia kworum. Rozumiem, że uzyskamy łączny wynik za jednym razem? Już nie trzeba będzie dodawać? Oddały już głos 23 osoby, więc myślę, że ewidentnie możemy zakończyć sprawdzanie kworum. W takim razie proszę o zamknięcie głosowania i ogłoszenie wyniku. Oddano 23 głosy. Stwierdzam, że mamy kworum i możemy przystąpić do prac Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje: punkt pierwszy – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2019 roku (druk nr 522) w zakresie działania Komisji, punkt drugi – pierwsze czytanie przedstawionego przez Prezydium Sejmu projektu uchwały w sprawie

ustanowienia roku 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja (druk nr 381), uzasadnia wicemarszałek Sejmu RP pan Ryszard Terlecki, witamy pana marszałka, który właśnie przybył na posiedzenie naszej Komisji, i punkt trzeci – pierwsze czytanie przedstawionego przez Prezydium Sejmu projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2021– Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego (druk nr 624), uzasadnia wicemarszałek Sejmu pani Małgorzata Gosiewska. Czy są uwagi? Nie słyszę. Stwierdzam, że porządek dzienny został przyjęty.

Przechodzimy zatem do jego realizacji. Witam w związku z tym przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli, pana Piotra Prokopczyka, dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, i panią Ilonę Kielan-Glińską, wicedyrektor ww. departamentu. Proszę teraz w punkcie pierwszym o zreferowanie pana Piotra Prokopczyka, dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa NIK. Proszę bardzo, panie dyrektorze.

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli Piotr Prokopczyk:

Dziękuję uprzejmie. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, mam przyjemność przedstawienia sprawozdania NIK w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego. Jeżeli chodzi o rok 2019, NIK w tym roku realizowała osiem kontroli w obszarze działania Wysokiej Komisji, z tego pięć przeprowadził Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego oraz trzy kontrole przeprowadziły inne jednostki organizacyjne NIK.

Przedstawię w tej chwili pokrótce tematy, które były realizowane w 2019 r. Oczywiście, jak co roku, w pierwszym kwartale NIK przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu państwa w części 24, czyli Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Promocji Kultury. Dodatkowo objęliśmy kontrolą promocję kultury polskiej za granicą, wspólne prowadzenie instytucji kultury, ochronę materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych oraz ochronę narodowego zasobu archiwalnego.

Poza kontrolami realizowanymi przez Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego inne jednostki organizacyjne NIK przeprowadziły między innymi kontrolę opieki nad cmentarzami wojennymi w Polsce południowo-wschodniej, ochrony zabytków w województwie lubuskim na wypadek sytuacji kryzysowych, jak również przyjrzano się, w jaki sposób realizowane są projekty z zakresu dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz rewitalizacji obszarów miejskich finansowanych ze środków regionalnego programu operacyjnego dla województwa warmińsko-mazurskiego.

W 2020 r. Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego będzie przeprowadzał, czy już przeprowadził kontrolę wykonania budżetu państwa, w tym wypadku oprócz części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Zrealizowane zostały kontrole w obszarze planów finansowych Funduszu Promocji Kultury oraz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków, jak również realizowana jest w tej chwili kontrola gospodarki majątkowej i finansowej Telewizji Polskiej.

Jeżeli chodzi o inne jednostki organizacyjne NIK, to w 2020 r. badaniami kontrolnymi będą objęte, czy też już są obejmowane, obszary takie jak podtrzymywanie tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługujących się językiem regionalnym, przygotowanie i realizacja budowy Muzeum Wojska Polskiego, jak również gospodarka finansowa instytucji kultury, dla których organizatorem jest miasto stołeczne Warszawa.

Jeżeli chodzi o udział przedstawicieli departamentu czy też kierownictwa w posiedzeniach komisji sejmowej, Komisji Kultury i Środków Przekazu, to tutaj akurat braliśmy udział w czterech posiedzeniach, w tym po jednym wspólnym z Komisją Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Komisją Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii.

Z mojej strony to wszystko. Oczywiście, jeżeli będą jakieś pytania, to chętnie udzielimy odpowiedzi razem z panią wicedyrektor. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy pani wicedyrektor chciałaby coś dodać? Nie. Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy są pytania i uwagi? Jeśli nie ma… A, jest, proszę bardzo, pan poseł Piotr Adamowicz.

Poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Mam dwa pytania do przedstawicieli NIK. Mianowicie, na str. 13 mamy zawartą informację, że NIK wnioskowała do ministra kultury o podjęcie działań legislacyjnych w celu zapewnienia odpowiednich dodatkowych wymogów ochrony ppoż. dotyczących zgromadzonych w archiwach zasobów. To jest jedna kwestia.

Druga kwestia, ze str. 14, we wnioskach do tego samego ministra NIK wskazywała w szczególności na potrzebę wypracowania koncepcji zaktualizowania przepisów dotyczących grobów i cmentarzy wojennych. Dalej stwierdza się, że powinna być przygotowana nowa ustawa. Pytania dwa, ale w zasadzie takie same: Czy państwo mają zwrotną informację, czy ministerstwo podjęło jakieś kroki zmierzające do realizacji wskazań NIK w zakresie przygotowania nowej legislacji? Tyle. Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze jakieś pytania? Jeśli nie ma, to proszę bardzo pana dyrektora.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję. Bardzo dziękuję również za to pytanie. Mamy informację tylko, że wnioski zostały przyjęte, natomiast nie mamy szczegółowych informacji na temat podjętych działań. Oczywiście staramy się monitorować te wnioski i pewnie po pewnym czasie zadamy pytanie do ministra, na jakim etapie jest realizacja tych wniosków pokontrolnych.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeśli nie ma więcej uwag czy pytań, pozostało nam uchwalenie opinii dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjmuje powyższe sprawozdanie, nie zgłaszając do niego uwag i wniosków, i taką opinię przekażemy do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Nie słyszę sprzeciwu. Informuję, że Komisja uchwaliła opinię w powyższej sprawie.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękujemy bardzo, panie dyrektorze, pani dyrektor.

Przechodzimy do punktu drugiego. Proszę pana marszałka Ryszarda Terleckiego o uzasadnienie projektu uchwały z druku nr 381, czyli projektu uchwały Sejmu RP w sprawie ustanowienia roku 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja, przedstawionego przez prezydium Sejmu. Proszę bardzo, panie marszałku.

Wicemarszałek Sejmu RP Ryszard Terlecki (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, Wysoka Komisjo, chcę przedstawić projekt uchwały Sejmu RP w sprawie ustanowienia roku 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja. To jest, można powiedzieć, odpowiedź na decyzję sejmu Litwy, który 12 maja br. przyjął uchwałę w tej sprawie. Jest to uchwała przyjęta, co warto podkreślić, jednomyślnie. Sejm Litwy podkreśla, że oczywiście była to pierwsza konstytucja w Europie i druga na świecie i że deklarowała poszanowanie praw człowieka, ale zwraca także uwagę w tej uchwale, że 20 października tego samego roku, gdy przyjęto Konstytucję 3 maja, przyjęto poprawkę, czyli uzupełnienie tej konstytucji, którą nazwano aktem Wzajemnego Zawierzenia Obojga Narodów, która to poprawka stwierdzała, że Litwa jest reprezentowana we wszystkich instytucjach Rzeczypospolitej jako równoprawny partner. W związku z tym sejm Litwy zwrócił się do Sejmu Rzeczypospolitej z propozycją przyjęcia podobnej uchwały przez nasz Sejm, tak aby można było w przyszłym roku obchodzić uroczyście rocznicę trochę okrągłą Konstytucji 3 maja. Są różne projekty w ramach tych obchodów, wizyty prezydentów, premierów, ale także organizacja przy pomocy telemostów wspólnego posiedzenia Sejmu Republiki Litewskiej i Sejmu Rzeczypospolitej i organizacja uro-

czystego posiedzenia zgromadzenia parlamentarnego Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej i Sejmu Republiki Litewskiej.

W związku z tym rekomenduję czy proponuję, aby Komisja pozytywnie odniosła się do tego projektu, do tego pomysłu, aby Sejm Rzeczypospolitej przyjął uchwałę, która ustanowi rok 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja. Państwo chyba mają teksty tej uchwały, więc nie będę czytać. Tyle może uzasadnienia.

Zwracam uwagę, że w październiku odbywają się wybory na Litwie, ale ponieważ wszystkie ugrupowania obecne w parlamencie litewskim poparły tę uchwałę, to należy się spodziewać, że bez względu na wynik będzie to zaakceptowane przez większość parlamentarną, która zostanie w tych wyborach wyłoniona. Jeszcze może jedno zdanie, które otrzymaliśmy z Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie, mianowicie w ocenie ambasady rok 2021 ma szansę stać się rokiem utrwalenia przełomu w polityce historycznej Litwy, polegającego na uznaniu roli Wielkiego Księstwa Litewskiego dla budowy tożsamości narodowej Litwy oraz Konstytucji 3 maja. Myślę, że to jest wystarczająco przekonujące, aby ten rok przyjąć jako Rok Konstytucji 3 Maja. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo panu marszałkowi za przedstawienie tego projektu i za inicjatywę prezydium Sejmu, a także myślę, że możemy podziękować Seimasowi za podjęcie podobnej uchwały. Myślę, że ta współpraca polsko-litewka w ostatnich latach, od kilku lat właściwie obserwujemy przełom w relacjach polsko-litewskich, bardzo pozytywny, że ona się teraz coraz lepiej rozwija, a to jest bardzo potrzebne zarówno dla Litwy, jak i dla Polski. Tak że to bardzo cenna inicjatywa, także ta inicjatywa litewska.

Otwieram debatę ogólną o projekcie. Proszę o pytania i uwagi państwa posłów. Jeśli nie ma, to stwierdzam zakończenie pierwszego czytania.

Przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały. Zaczynamy oczywiście od tytułu uchwały. Czy są uwagi do tytułu uchwały? Nie widzę. Stwierdzam, że tytuł został rozpatrzony przez Komisję pozytywnie.

Przechodzimy do akapitu pierwszego. Czy są uwago do akapitu pierwszego? Państwo posłowie nie mają uwag, ale Biuro Legislacyjne ma. Proszę bardzo.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo, w akapicie pierwszym mamy jedną sugestię i dwie drobne uwagi. Językoznawcy sugerują, aby pisać wyraz „sejm" przed wyrazami „Królestwa Polskiego" małą literą, ponieważ nie jest to nazwa własna. Ewentualnie można by było tę frazę zastąpić wyrazami „Sejm Rzeczypospolitej Obojga Narodów" albo nazwą „Sejm Czteroletni".

Kolejna uwaga dotyczy całości projektu i tak było w poprzednich uchwałach dotyczących Konstytucji 3 maja, że wyraz „maja" w tej nazwie pisze się małą literą. Tak że sugerujemy, że należy wyraz „maja" pisać małą literą.

Kolejna drobna uwaga dotyczy dodania spójnika „i" pomiędzy wyrazami: „jako pierwsza w Europie i druga na świecie", i skreślenia przecinka po wyrazach „ustawa rządowa". Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze zwracam uwagę, że mamy erratę do druku, do projektu, ponieważ do polsko-litewskiego projektu wkradł się czeski błąd w pierwszym wierszu pierwszego akapitu. Ta errata oczywiście dotyczy tego, że konstytucja została uchwalona w 1791 r., a nie 1971. Czy to jest oczywiste?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

To z automatu zostanie poprawione.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy to wymaga podjęcia jakichś działań, czy uznajemy tę erratę?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Nie, nie, nie. To zostanie do tekstu od razu wprowadzone.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, dziękuję. A teraz, ponieważ nie mamy przed sobą tych uwag… Będą? Tak? To chwileczkę zaczekamy. Czyli poprawki BL – pierwsza dotyczy pisowni słowa „sejm", druga pisownia słowa „maja" i…

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W przedostatnim wersie…

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Ustawa rządowa… Aha, kwestia przecinka, tak?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tam jest kwestia przecinka i dodania spójnika „i" po wyrazach „w Europie" a przed „druga na świecie".

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myślę, że w tym ostatnim przypadku to chyba nie ma wątpliwości, natomiast pytanie do pana marszałka, jako przedstawiciela wnioskodawców, co do „sejmu" i „maja".

Wicemarszałek Sejmu RP Ryszard Terlecki (PiS):

Ja bym się nie zgodził z propozycją BL, ponieważ przyjęte jest, że w uchwałach, które mają charakter uroczysty, nazwy, które są elementem tej uroczystości, wartościujemy także poprzez pisownię, więc myślę, że zarówno „sejm", jak i „maj" powinniśmy napisać dużą literą. Choć nie jest to może w pełni zgodne z regułami językowymi.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Szczególnie, że kiedy używamy w tekstach odniesienie do współczesnego Sejmu, to zawsze jest wielką literą. To myślę, że z tych poprawek BL te dotyczące przecinków moglibyśmy zaakceptować, a jeśli chodzi o pisownię słów „sejm" i „maja"…

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Uważam, że „maja" powinno się pisać małą literą. Co do „sejmu", to uważam, że można rzeczywiście pisać dużą dla podkreślenia pewnego naszego uczuciowego związku z tamtym Sejmem, natomiast maj to jest po prostu data, więc jeżeli względy językowe i poprawność językowa nakazuje pisać z małej litery, to nie widzę żadnych powodów, żeby łamać zasady języka polskiego. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, pan marszałek.

Wicemarszałek Sejmu RP Ryszard Terlecki (PiS):

To nie jest data, tylko to jest nazwa dokumentu, aktu prawnego. Chcę zauważyć, że w tytule też jest od dużej litery „3 Maja". Nie ma żadnego powodu, żeby pisać małą literą nazwę tak ważnego aktu prawnego Rzeczypospolitej.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

W rozmaitych sytuacjach, kiedy współcześnie odnosimy się pisemnie do Konstytucji 3 maja czy przy jakichś nazwach, to moim zdaniem zawsze pojawia się to słowo „maja" od wielkiej litery. Myślę, że to jest nazwa własna i sposób pisowni tego wydarzenia czy tego doniosłego aktu Konstytucji 3 maja jest przyjęty powszechnie, że pisze się Konstytucja 3 maja łącznie ze słowem „maja" od wielkiej litery. Tak że myślę, że powinniśmy pozostać przy wersji z projektu Prezydium Sejmu, uwzględniając te poprawki BL, które są w przedostatniej linijce pierwszego akapitu. Ale jeśli jest wniosek, żeby głosować, to oczywiście będziemy głosować. Czy jest taki wniosek? Jeśli nie, to pozostańmy przy tej wersji.

Rozumiem, że nie musimy tego przegłosowywać. Możemy stwierdzić, że akapit pierwszy został rozpatrzony przez Komisję wraz z ostatnią z poprawek BL.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tak jest.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Przechodzimy do akapitu drugiego. Czy są uwagi do akapitu drugiego projektu uchwały? Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tutaj w tekście jest propozycja, aby wyraz „ojczyzny" pisać małą literą, ale tak samo jak piszemy wyraz „jego" czy „jej" w uchwałach, to jest do uznania państwa posłów, w jaki sposób chcecie ten wyraz zapisać. Propozycja językoznawców jest taka, aby pisać ten wyraz małą literą.

I jeszcze drobna uwaga – tutaj „Konstytucja 3 Maja" zostanie wielką, tak jak ustaliliśmy w całości projektu, natomiast proponujemy skreślić przecinek po wyrazach „zagrożenia Ojczyzny".

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myślę, że co do przecinka to pewnie nie będzie sporu. Co do „maja" to już konsekwentnie trzymamy się wielkiej litery. Pytanie do pana marszałka o słowo „Ojczyzny". Proszę bardzo, panie marszałku.

Wicemarszałek Sejmu RP Ryszard Terlecki (PiS):

Dla jednych słowo ojczyzna jest tak ważne, że piszą od dużej litery, dla innych nie. To jest ta sama sytuacja, która dotyczy wyrazu „naród". Więc ja jestem za tym, żeby napisać tu od dużej.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję, panie marszałku. Czy są jeszcze jakieś uwagi w tej sprawie? Jeśli nie ma, to myślę, że możemy pozostać przy tym zapisie, który był dotychczas.

Natomiast ja mam jeszcze takie zapytanie do tego tekstu. W pierwszym akapicie mielibyśmy tak: „przyjęta przez aklamację w dobie zagrożenia Ojczyzny Konstytucja 3 Maja była próbą zaangażowania obywateli w ratowanie Rzeczypospolitej przed atakami państw ościennych poprzez utorowanie drogi do długofalowych reform demokratycznych". Czy tu nie należałoby dodać: „oraz wzmocnienia państwa w celu obrony niepodległości". Czy to by nie było takie wzmocnienie tego zasadniczego celu? Bo zmiany w konstytucji polegały między innymi na usunięciu liberum veto, wolnej elekcji, wzmocnieniu władzy wykonawczej, co było bardzo ważne, wzmocnieniu też armii polskiej.

Poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Ale to mamy napisane w kolejnym akapicie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Ale właśnie w kolejnym akapicie jest odniesienie troszkę do czegoś innego, do nowatorskich rozwiązań, do dzieł oświeconych reformatorów. To jest trochę inny obszar. A wydaje mi się, że to też jest istotna sprawa. W trzecim. Mówię o trzecim akapicie. Jest, ale o niepodległości nigdy za mało. To było bardzo ważne. Jak mówię, chodzi mi o to, żeby było to wzmocnienie, że Konstytucja 3 maja była narzędziem do wzmocnienia państwa. Ale to pytanie do pana marszałka.

Wicemarszałek Sejmu RP Ryszard Terlecki (PiS):

Nie mam nic przeciwko uzupełnieniu o ten fragment zdania.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To ja w takim razie proponowałbym taką poprawkę, żeby drugi akapit rozszerzyć, po sformułowaniu „długofalowych reform demokratycznych" dodać słowa: „oraz wzmocnienia państwa w celu obrony niepodległości". Jeżeli nie ma uwag, to rozumiem, że moglibyśmy w tym przypadku przyjąć ostatnią z uwag Biura Legislacyjnego, tę odnoszącą się do przecinka, i tę poprawkę, którą zgłosiłem. Jeżeli jest zgoda, to uznajemy, że drugi akapit wraz z poprawkami został przyjęty.

Przechodzimy do akapitu trzeciego, i tu, jak widzę, jest szereg uwag Biura Legislacyjnego. Proszę bardzo.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo, proponujemy podzielenie tego długiego zdania na kilka zdań. Proponujemy następujący zapis: „Konstytucja 3 Maja wprowadziła trójpodział władzy" tu postawienie kropki i dodanie wyrazów: „Jej postanowienia były" i dalej zgodnie z projektem: „wymierzone w liberum veto. Przyjęto w niej nowatorskie rozwiązania w zakresie parlamentaryzmu". I w dalszym ciągu: „Stanowiła dojrzałe i oryginalne dzieło oświeconych reformatorów i wpisywała się w europejski i światowy program ówczesnych przemian". Te propozycje nie zmieniają nic w treści tego akapitu, natomiast wydaje się on czytelniejszy.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, panie marszałku.

Wicemarszałek Sejmu RP Ryszard Terlecki (PiS):

Zgadzam się z tymi poprawkami, tym bardziej że wobec konieczności później tłumaczenia na inny język, litewski, łatwiej tłumaczyć jasne, krótsze zdania.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo panu marszałkowi. Czy są inne uwagi do akapitu trzeciego? Jeśli nie ma, to rozumiem, że akapit trzeci został przez Komisję przyjęty.

Przechodzimy do akapitu czwartego. Czy państwo posłowie mają uwagi? Jeśli nie, to proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W tym akapicie mamy dwie drobne uwagi. Proponujemy postawienie dwóch przecinków po wyrazach „ustawa rządowa" i później „Zamku Królewskim w Warszawie" oraz zamianę odmiany wyrazów z „praw i obowiązków" na „prawa i obowiązki", czyli: „regulowała organizację władz państwowych, prawa i obowiązki obywateli". I to wszytko w tym akapicie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, panie marszałku.

Wicemarszałek Sejmu RP Ryszard Terlecki (PiS):

Zgadzam się oczywiście z tymi poprawkami.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. Rozumiem, że nie ma innych uwag do czwartego akapitu. Akapit czwarty został przyjęty.

Przechodzimy do akapitu piątego. Proszę bardzo, czy są uwagi państwa posłów? Nie ma. To w takim razie proszę bardzo Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W tym akapicie proponujemy postawienie przecinka po wyrazach „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej", zapis małą literą wyrazu „posłom na Sejm Czteroletni", ale to już do uznania państwa posłów, i na samym końcu proponujemy rezygnację z wyrazów „tym samym". Po prostu by brzmiało: „Konstytucji 3 Maja współcześnie i ustanawia rok 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja". Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy są inne uwagi? Nie ma. To proszę bardzo, panie marszałku, proszę o odniesienie się.

Wicemarszałek Sejmu RP Ryszard Terlecki (PiS):

Zgadzam się z tymi poprawkami. „Posłom" nie ma potrzeby pisać od dużej litery, a zmiana w ostatnim wierszu rzeczywiście poprawia jakość tekstu.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak. Dobrze. Oczywiście „Maja" zostawiamy od wielkiej litery już konsekwentnie tak, jak było wcześniej. Czy są jeszcze inne uwagi do ostatniego akapitu? Jeśli nie ma, to ostatni akapit został przyjęty wraz z uwagami.

Teraz w związku z tym poddaję pod głosowanie wniosek o przyjęcie całego projektu uchwały wraz z przyjętymi poprawkami.

Kto jest za, proszę o podniesienie ręki. Czy są jakieś problemy techniczne? Nie ma. Właśnie, przypomnę, bo nie wszyscy byli obecni na rozpoczęciu posiedzenia. Oczywiście posłowie, którzy łączą się z nami zdalnie, głosują tak jak dotychczas tradycyjnie za pomocą środków komunikacji elektronicznej, natomiast posłowie, członkowie Komisji Kultury i Środków Przekazu, obecni na sali obrad Komisji, głosują przy użyciu urządzenia do głosowania, za pomocą legitymacji poselskiej i wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej, nie używają tabletów. Trzeba się zalogować przy pomocy karty do głosowania, należy ją przyłożyć po lewej stronie przy głośniku w tym urządzeniu, które każdy ma przed sobą, i następnie już głosować poprzez przyciśnięcie odpowiedniego miejsca na tym ekraniku.

Kto jest za podjęciem projektu uchwały? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Tutaj musimy zaczekać, bo jeżeli chodzi o posłów, którzy głosują zdalnie, to musimy im dać czas na zagłosowanie.

Kończymy głosowanie. Prosimy o podanie wyników. Głosowało 28 osób, za oddano 28 głosów, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał.

Stwierdzam, że Komisja pozytywnie rekomendowała Wysokiej Izbie przyjęcie uchwały o ustanowieniu roku 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja.

Bardzo dziękujemy panu marszałkowi i prezydium Sejmu za ten projekt, za tę inicjatywę i, tak jak mówiłem, również litewskiemu Seimasowi, co jest dla nas bardzo cenne.

W związku z tym pozostał nam wybór posła sprawozdawcy. Proszę o zgłaszanie kandydatur. Proszę bardzo, pan poseł Jacek Świat.

Poseł Jacek Świat (PiS):

Proponuję pana przewodniczącego Piotr Babinetza.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy są inne propozycje? Jeśli nie ma, to czy się zgadzam. Tak, zgadzam się kandydować. Czy jest zgoda na tę kandydaturę jako posła sprawozdawcy, zgłoszoną przez pana posła Jacka Świata? Jeśli jest zgoda, to stwierdzam, że Komisja wybrała sprawozdawcę posła Piotra Babinetza. Na tym kończymy punkt drugi.

Teraz musimy ogłosić krótką techniczną przerwę, zanim rozpatrzymy punkt trzeci, bo poszło troszeczkę szybciej, niż można się było spodziewać, i myślę, że już w drodze do nas jest pani marszałek Małgorzata Gosiewska, która przedstawi uzasadnienie projektu uchwały z druku nr 624, dotyczącą Prymasa Tysiąclecia Stefana Wyszyńskiego. Tak że myślę, że 5 minut przerwy ogłaszamy.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Przerwa była dłuższa, raczej dziesięciominutowa niż pięciominutowa. Możemy już, myślę, wznowić obrady Komisji Kultury i Środków Przekazu, przejść do punktu trzeciego.

Witamy serdecznie panią marszałek Małgorzatę Gosiewską i proszę panią marszałek Małgorzatę Gosiewską o uzasadnienie projektu uchwały z druku nr 624, czyli uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ustanowienia roku 2021 Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Proszę bardzo, pani marszałek.

Wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska (PiS):

Panowie przewodniczący, pani przewodnicząca, szanowni państwo, przypadł mi zaszczyt reprezentowania prezydium Sejmu, które jest inicjatorem podjęcia uchwały w sprawie ustanowienia roku 2021 Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Rok 2021 to będzie rok 120 lat od urodzin kardynała, 40 lat po śmierci i, co chyba najważniejsze, rok, w którym najprawdopodobniej nastąpi beatyfikacja kardynała. Oczywiście uzależnione jest to wydarzenie od sytuacji epidemicznej, niemniej jednak z naszych informacji wynika, że najprawdopodobniej w wersji jakiejś ograniczonej zaleceniami to się powiedzie.

Uchwała została przyjęta przez prezydium jednomyślnie i skierowana do państwa Komisji. Jestem przekonana, że uda nam się przeprocedować ten projekt uchwały ponad podziałami politycznymi, ponieważ tu już nie chodzi wyłącznie o kwestie religijne, ale

nie muszę państwa przekonywać, że kardynał Wyszyński był wielkim Polakiem i jego działalność, jego zaangażowanie miało wielkie znaczenie w historii naszego kraju. Dlatego bardzo proszę Wysoką Komisję o przychylenie się do Prezydium Sejmu i przyjęcie tej uchwały jako propozycji objęcia przez Sejm Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Jeśli państwo pozwolą, to już nie jest w imieniu prezydium, ale ja też mam tutaj drobne poprawki. Nie wiem, w którym momencie, panie przewodniczący, je przedstawić. Poprawki idą w kierunku uzupełnienia życiorysu kardynała o bardzo ważne elementy, a mianowicie o krótkie zdanie dotyczące jego działalności przed wojną, w czasie drugiej wojny światowej oraz zaangażowania w tworzenie Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych. Myślę, że nie możemy pominąć tak ważnej aktywności kardynała. Ta poprawka, rozumiem, że nie ja, ale chętnie ją przekażę panu przewodniczącemu, celem procedowania. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję, pani marszałek, za przedstawienie projektu. Do poprawek będziemy przechodzić w dalszych pracach.

Teraz otwieram debatę ogólną o projekcie. Czy są pytania? Proszę bardzo, pani poseł Joanna Senyszyn.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Może nie tyle pytanie, ile uwaga. Po pierwsze, uważam, że Sejm niestety nie ma żadnej spójnej koncepcji ustanawiania kolejnym latom patronów. I chyba taką koncepcję należałoby wreszcie przyjąć, dlatego że tak, to po prostu co komu przyjdzie do głowy, to zgłasza. To nie ma żadnego ładu, składu i właściwie większego sensu.

Jeżeli natomiast chodzi o ustanowienie roku 2021 Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego, to uważam, że w obecnej sytuacji, kiedy kilkudziesięciu biskupów jest oskarżanych o ukrywanie przestępstw pedofilskich, kiedy Kościół jest w absolutnym kryzysie, robienie jakichkolwiek ukłonów w stronę Kościoła, jest niewłaściwe, niepotrzebne i wręcz ośmieszające.

Jeśli zaś chodzi o samego kardynała Wyszyńskiego, to już rok 2001 był Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego, natomiast 11 września 2019 r., czyli rok temu, Sejm podjął uchwałę w sprawie upamiętnienia 65. rocznicy jego uwięzienia. Tak że jeżeli chodzi o honorowanie kardynała Wyszyńskiego, to wydaje mi się, że Sejm już zrobił dosyć.

Jeżeli natomiast Sejm, tutaj Komisja, byłaby jednak za przyjęciem takiej uchwały, to uważam, że trzeba w niej dokonać radykalnych poprawek co do treści i formy, ponieważ to nie ma być akt strzelisty, tylko uchwała Sejmu, przypominam, że świeckiego Sejmu. W związku z tym należy również uwzględnić, i dla Sejmu uważam to za kluczowe, propaństwowość kardynała Wyszyńskiego, która znalazła wyraz w tym, że zainicjował zawarte 14 kwietnia 1950 r. między rządem i episkopatem porozumienie, w którym Kościół zobowiązał się kierować się polską racją stanu, wzywać wiernych do wzmożonej pracy nad odbudową kraju, a także nauczać wiernych poszanowania prawa i władzy państwowej. Przypomnijmy, że ówczesnej władzy państwowej, czyli PRL-u. Biskupi mieli też wpływać na księży, żeby nie prowadzili działalności antypaństwowej, unikali kazań politycznych i nie sprzeciwiali się kolektywizacji wsi. To niewątpliwie była wielka rzecz, której dokonał kardynał Wyszyński, bo nawet ówczesny papież był temu przeciwny, porozumiewaniu się z władzami PRL-owskimi. Myślę, że jako Sejm powinniśmy właśnie tę propaństwowość podkreślić, tak jak tutaj podkreślamy, że z jednej strony kardynał Wyszyński był duszpasterzem, wskazywał wiernym kierunki ku zbawieniu, tak z drugiej strony był państwowcem, który kierował się racją stanu. Nie wyobrażam sobie, żeby ten aspekt pominąć w uchwale Sejmu Rzeczypospolitej, jeżeli w ogóle do przyjęcia takiej uchwały dojdzie, bo, jak mówię, uważam, że czas jest absolutnie niewskazany. Ale jeżeli będziemy procedować, to będę miała liczne poprawki i uzupełnienia. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. I dlatego komuniści uwięzili Prymasa Tysiąclecia, tak? A polskie władze państwowe były wówczas na uchodźctwie.

Proszę bardzo, czy ktoś jeszcze? Pan przewodniczący Marek Suski.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Panie przewodniczący, pana komentarze do mojego wystąpienia są absolutnie nie na miejscu. To, że jest pan przewodniczącym Komisji, nie upoważnia pana do oceniania wystąpień posłów. Jesteśmy tutaj równi.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Powiedziałem, że ówczesne polskie władze państwowe były na uchodźctwie, co jest prawdą, i prawda jest, że komuniści aresztowali i uwięzili Prymasa Tysiąclecia.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

I prawdą jest, że podpisał z nimi porozumienie, w którym zobowiązał księży i Kościół do zachowania lojalności wobec władzy ludowej.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, pan przewodniczący.

Poseł Marek Suski (PiS):

Szczerze mówiąc, absolutnie nie zgadzam się z tego rodzaju podejściem, że przewodniczący Komisji nie ma prawa wypowiadać swojego zdania, nawet w kontekście wypowiedzi innych posłów, bo tak samo jest posłem, członkiem tej Komisji, a przewodniczącym – to jest jakby inna sprawa. Udziela głosu i nie odbiera głosu, nie przerywa wystąpień, a tylko krytycznie ocenił pani wypowiedź. To jest dopuszczalne. Dziwię się, że pani poseł, nie pierwszy już raz jest w Sejmie, i teraz podważa możliwości, prawo i sens wypowiedzi przewodniczącego. Ale to już jest inna kwestia. Jak rozumiem, kiedy była inna większość, to nie przeszkadzało, a dzisiaj to przeszkadza, tym bardziej że pan przewodniczący powiedział prawdę.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Ja też powiedziałam prawdę.

Poseł Marek Suski (PiS):

Natomiast, pani przewodnicząca, powiedziałbym raczej, że to jest lewacka manipulacja, mówienie o tym, że nie należy podejmować uchwały w sprawie ustanowienia roku Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego, bo w Kościele się zdarzają akty pedofilii. To wyjątkowo podłe uzasadnienie, lewackie, ale i chamskie, i brutalne, bo jaki związek ma Stefan Wyszyński z jakimiś pojedynczymi osobami, które dopuszczają się przestępstwa, a przestępcy są wszędzie – wśród celebrytów, lewackich też, i to też dużo, więc tutaj to nie ma żadnego uzasadnienia i uważam, że to pani przewodnicząca nadużyła swojego prawa do wystąpień, występując w taki sposób. Tyle.

Chciałbym prosić, żebyśmy tej nienawiści Lewicy do Kościoła nie wylewali podczas Komisji, na której chcemy uczcić wielką postać, wielkiego patriotę, człowieka, który, jak sama pani powiedziała, w czasach PRL-u nie szukał zwady, był osobą, która próbowała doprowadzić do zgody narodowej, ale był taki moment, kiedy władza chciała podjąć działania szkodliwe dla Polski, dla naszej tradycji, dla Kościoła i wtedy powiedział „Non possumus", za co został na wiele lat uwięziony. Mówienie o tym, że to człowiek, który wbrew woli papieża szukał porozumienia, jest po prostu nieprawdziwe i krzywdzące dla wielkiej osoby kardynała. Rozumiem, że Lewica musi każda rzecz zohydzić, spaprać, przedstawić ją w sposób zły, chyba że chodzi o działania komunistycznej władzy i być może pani przewodnicząca uważa, że powinniśmy uczcić Różę Luksemburg, jak to Lewica zgłaszała takie propozycje, a nie papieża.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Tak, właśnie tak.

Poseł Marek Suski (PiS):

Przedstawicielkę zbrodniczego systemu polski Sejm w wolnej Polsce miałby czcić, a Stefana Wyszyńskiego nie. To, można powiedzieć, że pani się jakoś przebudziła, te 30 lat chyba nie dotarły do pani świadomości i wciąż mentalnie tkwi pani w PRL-u. Ale to już pani problem. Myślę jednak, że polski Sejm doceni zasługi kardynała Wyszyńskiego i przyjmie tę uchwałę, nawet jeżeli będzie jakiś sprzeciw, który będzie hańbą na sumie-

niu posłów, jeżeli będą się przeciwstawiać takiej uchwale. To tyle w odpowiedzi na pani poseł zaczepną wypowiedź.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca Iwona Śledzińska-Katarasińska, potem pan poseł Krzysztof Mieszkowski.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Bardzo proszę, żebyśmy się zajęli tą uchwałą i postacią kardynała Wyszyńskiego. Każdy ma prawo do swoich poglądów. Bardzo proszę pana przewodniczącego Suskiego, żeby nie mówił o hańbie, o lewactwie. Każdy ma prawo do swoich poglądów.

Poseł Marek Suski (PiS):

Skoro każdy ma, to ja też.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Tak, panie przewodniczący, ale osoby za tym stołem, wydaje mi się, trochę obowiązują zasady, żeby próbować pracować z całą Komisją, dla dobra tej uchwały. Proponuję, żeby tego typu zaczepne komentarze powstrzymać. Mam dużo uwag do samej treści. Tak à propos, bo pani marszałek zapowiedziała, że jeszcze wzbogaci życiorys. Są właściwie dwie koncepcje. Bardzo często staramy się w uchwałach, zwłaszcza jak postać jest znana, nie dawać jakichś zbyt szczegółowych życiorysów, bo to jakby odbiera – dla mnie przynajmniej – odbiera też ciężar gatunkowy samej uchwały. Wybieramy patrona, przy okazji są jakieś wydarzenia, jakieś wydawnictwa, w Kronice Sejmowej jest o takiej postaci zawsze szerzej, natomiast uchwała, takie jest moje zdanie, powinna być zwięzła. Ale zabrałam głos, prosząc, nie oceniajmy się tu w takich kategoriach, bo mamy oceniać sens ustanowienia roku 2021 Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego i ta wymiana zdań może powodować niepotrzebne… Ktoś się może zastanawiać, czy aby na pewno będzie za tym głosował. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. Pan poseł Krzysztof Mieszkowski.

Poseł Krzysztof Mieszkowski (KO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Kardynał Wyszyński Prymas Tysiąclecia jest uhonorowany w tych trzech słowach. Nie wiem, czy jest sens, żebyśmy procedowali tę uchwałę, tę propozycję pani marszałkini. Prymas Wyszyński był człowiekiem niezwykle silnym i był ogromną osobowością. Nie przebierał w słowach. Przyczynił się w dużej części do tego, o czym mówiła pani posłanka Senyszyn, do nadania pewnej filozofii relacjom Kościoła z państwem w PRL-u. Ten wymiar państwowości, pewnej wspólnoty. Tego, czy panu się podoba, panie wiceprzewodniczący, czy nie, nie można lekceważyć.

Kościół katolicki sankcjonował PRL, akceptował PRL w pewnym sensie również, na co mamy wiele dowodów, ale kardynał Stefan Wyszyński, podobnie jak duchowni katoliccy dzisiaj, miał również bardzo sprecyzowane poglądy na sztukę. Chciałbym przypomnieć wypowiedź kardynała Wyszyńskiego, którą wygłosił w homilii 8 maja 2976 r. na Skałce: „Jakże często Polska zagrożona była w swojej wolności! A Bóg uporczywie nam tę wolność przywraca. Tak było w roku osiemnastym, dziewiętnastym, dwudziestym, tak było po roku trzydziestym dziewiątym. Bóg przywrócił wolność, a co my z niej czynimy? Na co ją wykorzystujemy? Czy to ma być tylko wolność picia i upijania się, alkoholizmu i rozwiązłości, wolność wystawiania obrzydliwych sztuk teatralnych? Jak gdyby naszych artystów nie było już stać na nic lepszego tylko na jakieś tam *Białe małżeństwo* czy *Apocalypsis cum figuris*. Obrzydliwości, które się drukuje, wystawia się potem w teatrach, a Polacy, chociaż mówią o tych przedstawieniach – to prawdziwe świństwo – ale idą na nie, płacą pieniądze, siedzą i spluwają. Czy na to odzyskaliśmy wolność?”.

To są bardzo ciężkie słowa, które kardynał Wyszyński wypowiadał pod adresem wielkich polskich artystów, Jerzego Grotowskiego, którego przedstawienie *Apocalypsis cum figuris* zjechało cały świat, przynosząc sławę i chwałę Rzeczypospolitej. *Białe małżeństwo* to również jeden z tych rewolucyjnych tekstów, który podejmował problem seksualności

i ta kultura seksualna, myślę, wtedy, kiedy o niej mówił Różewicz, była bardzo dewocyjnie postrzegana, a on był właśnie tym artystą, który próbował zdjąć tę dewocyjność, ten drobnomieszczański szal z takiego myślenia.

Nie chcę tutaj rozstrzygać, czy kardynał Wyszyński był kompetentny, jeśli idzie o sztukę, o przedstawienia teatralne. On ich oczywiście nie widział, wygłaszając takie barbarzyńskie słowa – trzeba użyć tego określenia. I tak myślę, że warto też pamiętać o tym, że ten duchowny, ten wybitny katolik, miał w sobie ogromną siłę i on jednocześnie mógł wówczas, kiedy Grotowski tworzył *Apocalypsis cum figuris*, a Tadeusz Różewicz swoje kolejne teksty, mógł jakby wspierać tę rozmowę o humanizacji naszego społeczeństwa, mógł podjąć rozmowę na temat właśnie duchowości. Jerzy Grotowski uważał, że ponieważ my wychowaliśmy się w kulturze chrześcijańskiej, mamy prawo do jej krytyki. Nie warto z tej krytyki rezygnować. Zwracam państwa uwagę na ten aspekt.

Druga rzecz, o której chciałem powiedzieć, to słynne wystąpienie kardynała Wyszyńskiego w 1980 r. w trakcie strajku sierpniowego. Bardzo krytycznie wypowiadał się na temat tego strajku. Bardzo dokładnie pamiętam wystąpienie, które najpierw podały wszystkie PRL-owskie media, a potem słuchaliśmy tego w Wolnej Europie w całości. Ta pierwsza wersja była ocenzurowana, druga była podana w całości i one niewiele się różniły w gruncie rzeczy. Prymas Stefan Wyszyński nie był entuzjastą tych protestów, o czym wielokrotnie mówiono w różnych debatach w kontekście właśnie wydarzeń sierpniowych, mówiono o tym również w kontekście rocznicy sierpnia. A więc, przywołuję te wydarzenia związane z aktywnością intelektualną, duchową, religijną prymasa Wyszyńskiego po to, żebyśmy mieli świadomość tego, w jakiej przestrzeni prymas Wyszyński funkcjonował.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, poseł Piotr Adamowicz.

Poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Proszę państwa, chciałbym, przychylając się do prośby, sugestii, postulatu pani przewodniczącej Śledzińskiej-Katarasińskiej, zwrócić uwagę na to, co we wstępie powiedziała pani marszałek Gosiewska. Otóż, decyzja Prezydium Sejmu, w którym, jak podejrzewam, są reprezentowane wszystkie kluby, była jednomyślna, bo jest to jakieś wskazanie, i dlatego też z mojej strony prośba i poparcie apelu pani przewodniczącej Katarasińskiej, żebyśmy przystępowali do procedowania, bo ja też mogę opowiedzieć, panie pośle, o tym, że pod koniec września 1980 r. była delegacja Solidarności u kardynała Stefana Wyszyńskiego i było wielu entuzjastów powstawania chrześcijańskich związków zawodowych, i padło wtedy wyraźne stwierdzenie na Miodowej: żadnych żółtych związków zawodowych, w sensie chadeckich. Absolutnie Wyszyński tego nie chciał. Ale nie piszemy w tej chwili biografii kardynała Stefana Wyszyńskiego, tylko naszym celem jest przygotowanie odpowiedniej rezolucji, dlatego też apelowałbym o przystąpienie do procedowania.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Rozumiem, że możemy przejść do procedowania nad projektem. Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania. Przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały. Czy są uwagi do tytułu uchwały? Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo, jedynie drobne uwagi. W tytule proponujemy wykreślić myślnik i zapisać wyrazy „Kardynała Stefana Wyszyńskiego" wielką literą, ponieważ w tytule, przy ustanawianiu roku rokiem wydarzenia bądź osoby wszystkie wyrazy należy pisać wielką literą. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Czy są inne uwagi? Proszę bardzo, pani poseł Joanna Senyszyn. Nie? Czyli nie ma uwag do tytułu. Rozumiem, że przyjmujemy tytuł wraz z poprawką BL.

Przechodzimy do pierwszego akapitu uchwały. Proszę bardzo, pani poseł Joanna Senyszyn.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Proponuję trzymać się tego, zgodnego z językiem polskim i użytego w tytule, szyku „Kardynała Stefana Wyszyńskiego", a zatem zmienić tutaj szyk wyrazów na „Kardynał Stefan Wyszyński". Następnie wykreślić fragment od „urodził się 3 sierpnia" do „w latach 1948–1981" oraz wykreślić fragment zdania, który jest po słowie „naszego narodu". W efekcie pierwszy akapit brzmiałby: „Kardynał Stefan Wyszyński jako prymas Polski (1948–1981) angażował się nie tylko w życie religijne, ale również w życie społeczne naszego narodu". Następnie dopisać fragment: „Jako prawdziwy państwowiec był inicjatorem zawartego 14 kwietnia 1950 r. między rządem i episkopatem porozumienia, w którym Kościół zobowiązał się kierować polską racją stanu, wzywać wiernych do wzmożonej pracy nad odbudową kraju i podniesieniem dobrobytu narodu oraz nauczać wiernych poszanowania prawa i władzy państwowej. Biskupi mieli wpływać na księży, żeby nie prowadzili działalności antypaństwowej, unikali kazań politycznych i nie sprzeciwiali się kolektywizacji wsi. Szczególnie ważne dla państwa polskiego były zapisy porozumienia w punkcie siódmym: »Kościół, zgodnie ze swoimi zasadami, potępiając wszelkie wystąpienia antypaństwowe, będzie przeciwstawiał się zwłaszcza nadużywaniu uczuć religijnych w celach antypaństwowych«, i w punkcie ósmym: »Kościół katolicki, potępiając zgodnie ze swoimi założeniami każdą zbrodnię, zwalczać będzie również zbrodniczą działalność band podziemia oraz będzie piętnował i karał konsekwencjami kanonicznymi duchownych winnych udziału w jakiejkolwiek akcji podziemnej i antypaństwowej«". Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, pani marszałek.

Wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska (PiS):

Dziękuję bardzo. Oczywiście prosiłabym Wysoką Komisję, żeby tej daleko idącej poprawki, zgłoszonej przez panią poseł Senyszyn, nie uwzględniać, ale to już jest oczywiście decyzja posłów.

Natomiast chciałabym zaproponować te elementy, o których wspominałam już w pierwszym wystąpieniu, a mianowicie po pierwszym zdaniu, które sprowadza się do daty urodzin oraz śmierci, dodać: „Przed II wojną światową prowadził między innymi pracę społeczno-oświatową w chrześcijańskich związkach zawodowych, zorganizował Katolicki Związek Młodzieży Robotniczej. W czasie II wojny światowej był kapelanem szpitala powstańczego w Laskach i okręgu Żoliborz Armii Krajowej. W 1946 r. mianowany przez papieża Piusa XII biskupem lubelskim, a w 1948 r. – arcybiskupem gnieźnieńskim i warszawskim. Sprawował posługę prymasa Polski do 1981 r. Doczekał się powstania NSZZ »Solidarność«, a dzięki jego zdecydowanemu wsparciu powstał Zjednoczony Związek Rolniczy i zalegalizowane NSZZ Rolników Indywidualnych »Solidarność«. Angażował się nie tylko w życie religijne, ale również w życie społeczne naszego narodu zagrożonego demoralizacją i powojenną dewastacją życia rodzinnego, brutalną ateizacją ze strony wojującego komunizmu, godzącego także w podstawowe swobody i wolności obywatelskie. Jako człowiek głębokiej wiary i miłości do Kościoła i ojczyzny szukał porozumienia z władzą, gdy jednak zagroziły prawom Kościoła i wiernych, usłyszały zdecydowane »Non possumus«. Prymas Polski został osadzony w więzieniu. Stał się symbolem niezłomnej postawy sprzeciwu wobec zła". I potem już dalej, jak jest w tekście: „Prymas Tysiąclecia w swojej działalności".

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo, pani marszałek. Proszę bardzo, pani przewodnicząca Śledzińska-Katarasińska.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Zarówno poprawka pani poseł Senyszyn, jak i poprawka pani marszałek Gosiewskiej jakby dość istotnie zmieniają treść tej uchwały. Jeżeli przyjęliśmy takie założenie, że Komisja otrzymała taki tekst po porozumieniu w ramach Prezydium Sejmu, nie jestem pewna… a właściwie jestem pewna, że na pewno nie byłoby takiej zgody na obie te rozszerzone wersje pierwszego akapitu. Nie po raz pierwszy tutaj próbujemy podjąć

wspólnie uchwałę, zależy nam na tym, żeby te uchwały były podejmowane jednak z reguły przez aklamację, naprawdę nam zależy. Tutaj pan przewodniczący Suski powiedział, że nawet jak będzie sprzeciw, to będzie hańba. Nie chodzi o to, żeby była hańba i sprzeciw, tylko żebyśmy przyjęli uchwałę, z którą się zgodzą wszyscy, niezależnie od swoich jakichś tam na pewno wątpliwości. Wychodząc z tego punktu widzenia, zawsze uważam, że im bardziej jest tekst powściągliwy, tym łatwiej jest jednak osiągnąć cel, a celem jest ustanowienie tego roku, więc wtedy łatwiej jest o zgodę. Dlatego ja także chciałam zaproponować poprawkę, która w jednym fragmencie jest zbieżna z tym, o czym mówiła pani poseł Senyszyn, ale tylko w jednym jedynym. Pozwolę sobie ją przedstawić. To znaczy, moja poprawka wynika z łącznego przeczytania akapitu pierwszego i drugiego. Wydaje się, że nadmierne rozwijanie pewnych wątków może nie byłoby w tej chwili najistotniejsze z punktu widzenia postaci kardynała Wyszyńskiego.

Zacznę od pytania, czemu służy ten szyk „Stefan kardynał Wyszyński”? Być może to jest moja niewiedza, proszę mnie zrozumieć. Nie wiem dlaczego. Stefan Wyszyński był kardynałem i z reguły się mówi: kardynał Macharski, kardynał Wyszyński. Nie rozumiem. Dlaczego? Po co? Absolutnie uważam, że trzeba powrócić do normalnego szyku, normalnej składni.

W tym pierwszym akapicie także zostawiłabym datę urodzenia. Może już taki ukłon w stronę tego, żeby ktoś wiedział, młodzi ludzie, żeby wiedzieli, o jakiej postaci w ogóle mówimy. Bo ktoś, kto zmarł w 1981 r., to może dla młodych w ogóle nie istnieje. Więc pierwsze zdanie można zostawić, z przestawieniem: Kardynał Stefan Wyszyński w latach sprawował posługę, angażując się nie tylko w życie religijne, ale również w życie społeczne naszego narodu. Kropka. Ciąg dalszy tego zdania wykreśliłabym – moja propozycja, żeby wykreślić – i następne zdanie: „Za swoją niezłomną postawę wobec władz komunistycznych i sprzeciw wobec dewastacji życia społecznego wyrażony sławetnym »Non possumus« został osadzony w więzieniu”. O tym, czego się domagał od komunistycznych władz – „poszanowania wolności religijnej i broniąc polskiej kultury” – jest w akapicie drugim, po prostu dlatego uważam, że ta część zdania z akapitu pierwszego jest niepotrzebnym zaostrzaniem wymowy tej uchwały. Taka jest moja propozycja, a z tym, czy to musi być Stefan kardynał Wyszyński, to do pani marszałek, bo wydaje mi się, że lepiej byłoby po prostu…

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, pani marszałek, potem pan przewodniczący Marek Suski.

Wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska (PiS):

Oczywiście, pani przewodnicząca, nie musi być, jednakże taka właśnie konstrukcja jest powszechnie używana czy w publikacji dzieł poświęconych kardynałowi, czy w nazewnictwie, nie wiem, szpitali, innych instytucji, właśnie Stefan kardynał Wyszyński, ale…

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To znaczy, myślę, to jest taka oficjalna tytulatura używana w Kościele powszechnym przy nominacji biskupa, arcybiskupa, na kardynała i to potem jest kontynuowane, stąd jest Stefan kardynał Wyszyński. Ale myślę, że jak użyjemy „kardynał Stefan Wyszyński”, to też będzie poprawne i chyba nie warto akurat o to się spierać, bo mamy poważniejsze problemy, że tak powiem, sankcjonowania tego, że pod wpływem akcji terrorystów czy zdrajców, czy okupantów sowieckich, że ktoś cofnął się, aby ratować siły biologiczne narodu, to teraz jest to wykorzystywane do innego celu.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Ale ja nic takiego nie mówię.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Nie, pani przewodnicząca nie. Tu mamy większy problem, a nie w tym, czy „kardynał” ma być przed „Stefanem”, czy po. Proszę bardzo, teraz chyba pan przewodniczący.

Poseł Marek Suski (PiS):

Tak, panie przewodniczący. Dziękuję. Przejmuję tę poprawkę, którą zgłosiła pani marszałek Gosiewska, z tym że miałbym tutaj w ostatnich trzech chyba zdaniach propozycję

stylistycznej zmiany. Od słowa „gdy jednak działania władz PRL-u zagroziły prawom Kościoła i wiernych, usłyszały one zdecydowane »Non possumus«". I: „Prymas Polski został uwięziony". To było coś takiego pomiędzy więzieniem a aresztem domowym, dużo surowszym, jednak byłoby to bardziej adekwatne sformułowanie, że został uwięziony. To tyle.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję panu przewodniczącemu. Jeszcze, żeby troszkę może skomplikować sprawę, to mam jeszcze jedną poprawkę do tej poprawki przedstawionej przez panią marszałek i przejętej przez pana przewodniczącego Marka Suskiego, bo ta poprawka wynika z tego, że we wszystkich tych wersjach projektu, jak też poprawkach, nie ma odniesienia w pewnym sensie do istoty rzeczy, do tego, dlaczego kardynał Stefan Wyszyński czy Stefan kardynał Wyszyński jest nazywany Prymasem Tysiąclecia. I dlatego tutaj do tej poprawki pani marszałek i przewodniczącego Marka Suskiego po zdaniu „W 1946 r. mianowany przez papieża Piusa XII biskupem lubelskim, a w 1948 r. – arcybiskupem gnieźnieńskim i warszawskim", a przed zdaniem następnym, że: „Sprawował posługę prymasa Polski do 1981 r." dodałbym zdanie: „Prymas Wyszyński był twórcą Jasnogórskich Ślubów Narodu Polskiego oraz inicjatorem obchodów millenium – tysiąclecia chrztu Polski w 1966 r., które wzmacniały więź narodu z Kościołem katolickim i przypominały o wielkiej tradycji państwowości polskiej". O tradycji państwowości polskiej właśnie. No to tyle, taka poprawka.

Teraz trzeba by to było uporządkować, ten ciąg poprawek, zanim będziemy mogli je poddać pod głosowanie. Nie wiem, czy byłaby potrzebna przerwa techniczna.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Tak, bo to jest kompletnie nowa treść.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proponuję 10 minut przerwy, tak aby… A, chwileczkę, jeszcze nie. Jest pytanie, bo może byśmy przeszli do końca i jeżeli są jeszcze poprawki, jakieś zasadnicze, obszerne poprawki w dalszym ciągu, to żeby zająć się już tym w całości. Bo to były poprawki wprowadzone przy okazji prac nad akapitem pierwszym. Tak, pierwszym. Dobrze.

To jeszcze teraz tak: Czy do akapitu drugiego są jakieś zasadnicze poprawki? Proszę bardzo, pani poseł Joanna Senyszyn.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Tak, to znaczy, uważam, że my jako Sejm powinniśmy się posługiwać terminologią świecką, w związku z czym w tym zdaniu pierwszym „Prymas Tysiąclecia w swojej działalności kapłańskiej zwracał uwagę na" – wykreśliłabym „przyrodzoną" – „na godność człowieka". I wykreśliłabym „z której wypływają wszelkie prawa osoby ludzkiej", ponieważ osoba ludzka to jest w ogóle takie kościelne sformułowanie, a nie świeckie.

Dalej… No oczywiście, nie ma osób zwierzęcych w języku polskim. „(…) domagając się" wykreśliłabym słowo „komunistycznych władz", słowo „komunistycznych". Dalej, zmieniłabym ten szyk na „kardynał Stefan Wyszyński". To właściwie byłyby te uwagi.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

No dobrze, ale to są poprawki takie, które można głosować w normalnym toku prac. Nie wymagają opracowania szerszego. Bo te poprzednie były znacznie obszerniejsze i były też poprawki do poprawek, i były poprawki wariantowe, które się nawzajem jakoś wykluczają.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Ale ponieważ pan przewodniczący zapytał, czy do tego akapitu są, to zgłosiłam, jakie mam.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, tak, oczywiście, bardzo dobrze. Właśnie chodziło o to, żebyśmy sprawdzili, czy w następnych akapitach będą poprawki wymagające też przygotowania do głosowania.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Z mojej strony nie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Te nie wymagają. Czyli one będą mogły być głosowane po prostu przy pracach nad drugim akapitem. Natomiast czy jeszcze do trzeciego akapitu są jakieś poprawki? Chyba nie ma.

Czyli w takim razie prace nad akapitem drugim i trzecim będą mogły być z biegu, natomiast zrobimy teraz dziesięciominutową przerwę, może ośmiominutową przerwę, może zdążymy w 8 minut, żeby przygotować te poprawki, które były zgłoszone do pierwszego akapitu. To były poprawki, tak mniej więcej w kolejności chronologicznej, pani poseł Joanny Senyszyn, pani marszałek Małgorzaty Gosiewskiej, pana przewodniczącego Marka Suskiego, pani przewodniczącej Iwony Śledzińskiej-Katarasińskiej i moja poprawka.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Panie przewodniczący, ponieważ ja przygotowałam na piśmie tę poprawkę, to być może najprościej byłoby ją odbić na ksero.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tę do pierwszego akapitu.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, tak, to tak zaraz będzie uczynione. Dobrze. To jednak to potrwa. To ostatecznie 10 minut przerwy technicznej.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Będziemy powracać do prac Komisji. Wznawiam posiedzenie Komisji.

Przerwa techniczna okazała się dłuższa niestety, ale mamy usystematyzowane poprawki, chociaż dalej sytuacja nie jest taka prosta. Czyli mamy zgłoszone poprawki do akapitu pierwszego. Wydaje się, że chociaż największa jest poprawka pana przewodniczącego Marka Suskiego, ale poprawką najdalej idącą, a w każdym razie zgłoszoną chronologicznie wcześniej, jest poprawka pani poseł Joanny Senyszyn. To jest też poprawka…

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Przepraszam, mam pytanie, panie przewodniczący. Poprawka przewodniczącego Suskiego to jest ta niepodpisana, tak?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To znaczy, już jest podpisana. To ona jest teraz… Ale jest już…

Poseł Marek Suski (PiS):

Została przepisana i dopiero po przepisaniu podpisałem.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Ale jest już skserowana z podpisem czy nie? Ale czy pani już dysponuje… Ale już dysponujemy…

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Tylko chcę… nie chcę wcale podpisu, tylko jestem ciekawa, czy to jest właśnie ta.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak. To jest poprawka, która wyszła najpierw z inicjatywy pani marszałek Małgorzaty Gosiewskiej i ostatecznie została przejęta przez pana przewodniczącego Marka Suskiego. Ona też zawiera w sobie poprawkę zaproponowaną przeze mnie, żeby uporządkować sytuację. Natomiast wcześniej była zgłoszona poprawka pani poseł Joanny Senyszyn, to byśmy ją głosowali jako pierwszą. Jako drugą – poprawkę pana przewodniczącego Marka Suskiego. Ta poprawka, w razie przyjęcia, konsumuje pierwszą z poprawek pani przewodniczącej Iwony Śledzińskiej-Katarasińskiej, natomiast jeszcze zostałaby nam druga poprawka pani przewodniczącej, ale ona się odnosi… tu właśnie pytanie. Bo gdyby

została przyjęta poprawka pana przewodniczącego Marka Suskiego, to ona by się odnosiła do nowego czwartego akapitu… po słowach „życie społeczne narodu”… Widzę tutaj na przełomie pierwszego i drugiego wiersza w ewentualnym czwartym akapicie „życie społeczne narodu”. Chyba o to chodzi, żeby tutaj. Tak że taka byłaby kolejność, żeby jakoś logicznie wybrnąć z tej skomplikowanej sytuacji proceduralnej.

Czyli w takim razie jesteśmy przy pracach nad pierwszym akapitem projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2021 Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Myślę, że byłoby dobrze, żeby te poprawki zostały odczytane przed głosowaniem. Czy każdy ma przed sobą… Ale chwileczkę, czy posłowie, którzy głosują zdalnie, mają dostęp do tych poprawek? Nie mają. To wydaje mi się, że dla precyzji trzeba odczytać.

Poseł Marek Suski (PiS):

Trzeba po prostu odczytać.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Więc w takim razie jako pierwszą będziemy głosować poprawkę pani poseł Joanny Senyszyn. Proszę panią poseł o odczytanie poprawki. Proszę bardzo.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Dziękuję. Ostatecznie chodzi o to, żeby ten pierwszy akapit… Nie wiem, czy mam przeczytać, jak to ma brzmieć po poprawce, tak?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak. Proszę odczytać treść poprawki, tylko zaznaczyć, od którego momentu dotychczasowego projektu uchwały zaczyna się ta poprawka.

Poseł Marek Suski (PiS):

I co zastępuje.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

To znaczy, to jest kilka elementów. Ja może jednak… sekundę. Dlatego że…

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Chwileczkę. Od słów „zagrożonego demoralizacją”. Od tego momentu chyba, tak?

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Tak, tak, tak. W pierwszym zdaniu to tutaj wszyscy już byli zgodni, że ma być „Kardynał Stefan Wyszyński”, a nie „Stefan kardynał Wyszyński”. Wykreślić słowa „urodził się” do słów „w latach 1948–1981”, tylko od razu, żeby było „Kardynał Stefan Wyszyński jako prymas Polski” i „(1948–1981) angażował się nie tylko w życie religijne, ale również w życie społeczne narodu”. Wykreślić wszystko, co jest po tym życiu społecznym narodu i zamiast tego wpisać: „Jako prawdziwy państwowiec, był inicjatorem zawartego 14 kwietnia 1950 r. między rządem i episkopatem porozumienia, w którym Kościół zobowiązał się kierować polską racją stanu, wzywać wiernych do wzmożonej pracy nad odbudową kraju i nad podniesieniem dobrobytu narodu oraz nauczać wiernych poszanowania prawa i władzy państwowej. Biskupi mieli wpływać na księży, żeby nie prowadzili działalności antypaństwowej, unikali kazań politycznych i nie sprzeciwiali się kolektywizacji wsi. Szczególnie ważne dla państwa polskiego były zapisy porozumienia w punkcie siódmym: »Kościół, zgodnie ze swoimi zasadami, potępiając wszelkie wystąpienia antypaństwowe, będzie przeciwstawiał się zwłaszcza nadużywaniu uczuć religijnych w celach antypaństwowych«, i w punkcie ósmym: »Kościół katolicki, potępiając zgodnie ze swoimi założeniami każdą zbrodnię, zwalczać będzie również zbrodniczą działalność band podziemia oraz będzie piętnował i karał konsekwencjami kanonicznymi duchownych winnych udziału w jakiejkolwiek akcji podziemnej i antypaństwowej«”. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję, pani poseł.

W takim razie przechodzimy do głosowania nad poprawką pani poseł. Kto jest za tą poprawką, proszę o podniesienie ręki. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Teraz chwilę zaczekamy, żeby wszyscy państwo posłowie, którzy głosują zdalnie, mogli oddać głos. Czy wszyscy państwo posłowie obecni na sali skutecznie głosowali?

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

To się okaże.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To w takim razie zamykamy głosowanie. Prosimy o podanie wyników. Oddano 27 głosów, za 3 głosy, 23 głosy przeciw, 1 wstrzymujący, czyli poprawka nie została przyjęta.

Przechodzimy do drugiej poprawki do akapitu pierwszego. Proszę pana przewodniczącego Marka Suskiego o odczytanie tej poprawki.

Poseł Marek Suski (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Poprawka byłaby w brzmieniu takim: „Kardynał Stefan Wyszyński urodził się 3 sierpnia 1901 r. w Zuzeli, zmarł 28 maja 1981 r. w Warszawie. Przed II wojną światową prowadził między innymi pracę społeczno-oświatową w chrześcijańskich związkach zawodowych, zorganizował Katolicki Związek Młodzieży Robotniczej. W czasie II wojny światowej był kapelanem szpitala powstańczego w Laskach i okręgu Żoliborz Armii Krajowej. W 1946 r. mianowany przez papieża Piusa XII biskupem lubelskim, a w 1948 r. – arcybiskupem gnieźnieńskim i warszawskim. Prymas Wyszyński był twórcą Jasnogórskich Ślubów Narodu Polskiego oraz inicjatorem obchodów millenium – tysiąclecia chrztu Polski 1966 r., które wzmacniały więź narodu z Kościołem katolickim i przypominały o wielkiej tradycji państwowości polskiej. Sprawował posługę prymasa Polski do 1981 r. Doczekał się powstania NSZZ »Solidarność«, a dzięki jego zdecydowanemu wsparciu powstał Zjednoczony Związek Rolniczy i zalegalizowane NSZZ Rolników Indywidualnych »Solidarność«. Angażował się nie tylko w życie religijne, ale również w życie społeczne naszego narodu zagrożonego demoralizacją i powojenną dewastacją życia rodzinnego, brutalną ateizacją ze strony wojującego komunizmu, godzącego także w podstawowe swobody i wolności obywatelskie. Jako człowiek głębokiej wiary i miłości do Kościoła i ojczyzny szukał porozumienia z władzą, gdy jednak działania władz PRL-u zagroziły prawom Kościoła i wiernych, usłyszały one zdecydowane »Non possumus«. Prymas Polski został uwięziony. Stał się symbolem niezłomnej postawy sprzeciwu wobec zła”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. W takim razie głosujemy nad tą poprawką. Kto jest za poprawką przedstawioną przez pana posła Marka Suskiego, proszę o podniesienie ręki czy o głosowanie. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Teraz poczekamy na zagłosowanie zdalne przez posłów, którzy nie są obecni na sali. Dziękuję bardzo. Zamykamy głosowanie. Proszę o podanie wyników tego głosowania.

Oddano 28 głosów, za głosów 21, 2 przeciw, 5 wstrzymujących się. Czyli poprawka została przyjęta.

Teraz przechodzimy do kolejnej poprawki pani przewodniczącej Iwony Śledzińskiej-Katarasińskiej, przy czym ona jest minimalnie zmodyfikowana w stosunku do tego zapisu, który państwo otrzymali. To znaczy, poprawka pierwsza jest już bezprzedmiotowa, bo została skonsumowana poprzednią poprawką, a w poprawce drugiej minimalna zmiana. Proszę bardzo, pani przewodnicząca

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

To znaczy, po słowach „życie społeczne naszego narodu” kropka. Ciąg dalszy zdania wykreślony i ciąg dalszy akapitu zgodnie z poprawką pana posła Suskiego: „Jako człowiek głębokiej wiary, miłości do Kościoła i ojczyzny szukał porozumienia z władzą”. Czyli końcówka tego akapitu jest pełna, wykreślamy tylko część jednego zdania, pierwszego zdania.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czyli tak: to jest poprawka do obecnego czwartego akapitu. Bo po przyjęciu poprawki, którą przed chwilą głosowaliśmy, ten fragment znalazł się w czwartym akapicie. Pozostawałby początek czwartego akapitu: „Angażował się nie tylko w życie religijne, ale również w życie społeczne naszego narodu”.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Kropka.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Wykreślamy ciąg dalszy zdania i ciąg dalszy akapitu „Jako człowiek głębokiej wiary, miłości do Kościoła i ojczyzny szukał porozumienia z władzą, gdy jednak działania władz PRL-u zagroziły prawom Kościoła i wiernych, usłyszały one zdecydowane »Non possumus«. Prymas Polski został uwięziony. Stał się symbolem niezłomnej postawy sprzeciwu wobec zła". Tak brzmiałby czwarty akapit po przyjęciu poprawki pana posła Suskiego.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Rozumiem, że jest to dla wszystkich już teraz zrozumiałe. Czyli głosujemy poprawkę pani przewodniczącej Iwony Śledzińskiej-Katarasińskiej. Proszę o uruchomienie głosowania.

Kto jest za? Proszę o głosowanie. Kto jest przeciw? Jeszcze raz: Kto jest przeciw?

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Przecież się nie pomylą, naprawdę.

Poseł Marek Suski (PiS):

Nie wiadomo, nie wiadomo.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Kto się wstrzymał? Dziękuję. Teraz poczekamy, żeby wszyscy głosujący zdalnie mogli oddać głos. Możemy zamknąć głosowanie. Proszę o podanie wyników. Oddano 29 głosów. Za poprawką 10 głosów, przeciw poprawce 16 głosów, wstrzymały się 3 osoby. Poprawka nie uzyskała większości.

Czy mamy jeszcze jakieś poprawki do dotychczasowego pierwszego akapitu, który stał się teraz czterema akapitami? Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo, tylko jeżeli możemy uzgodnić pewne kwestie, żeby je ujednolicić w tekście. Wydaje nam się, że w tych nowych akapitach, które zostały dodane poprawką, powinniśmy ujednolicić pisownię wyrazu „narodu" i tutaj do decyzji Wysokiej Komisji, czy piszemy wyraz „narodu" wielką literą, czy małą literą, ponieważ mamy dwa razy inaczej.

Może po kolei. Jeszcze w drugim akapicie proponujemy albo połączyć spójnikiem, albo być może rozdzielić do dwóch zdań zdania: „Przed II wojną światową prowadził między innymi pracę społeczno-oświatową w chrześcijańskich związkach zawodowych" i tutaj albo: „i zorganizował Katolicki Związek", albo jako nowe zdanie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myślę, że „i" może być.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Również proponujemy, aby wyraz „papieża" zapisać małą literą, bo jednak nie ma uzasadnienia, aby tak jak piszemy „kardynał" małą literą, tak „papież" również powinniśmy pisać małą literą. Po wyrazach „biskupem lubelskim" chyba należy postawić przecinek.

Kolejna uwaga dotyczy zapisu „Kościołem katolickim". To znaczy, mamy trzykrotnie użyty wyraz „Kościoła" i tylko raz doprecyzowujemy, że chodzi o Kościół katolicki. Czy za każdym razem powinniśmy dopisać, czy może wystarczy „Kościołem", czy zostawiamy tak, jak jest? Tak że te aspekty, jeżeli Komisja mogłaby jeszcze rozważyć, to będzie nam łatwiej stworzyć ten tekst. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tutaj za pierwszym razem mamy „Kościołem katolickim", więc potem, jeżeli mamy słowa „Kościoła" czy „Kościołem", to jakby już domyślnie.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Czyli możemy zostawić tak, jak jest?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak. Myślę, że to można zostawić. Tylko pytanie jest o „naród”. Proszę o uwagi, jak państwo posłowie uważają. Jak powinniśmy ujednolicić pisownię? „Narodu” małą czy wielką literą? Czyli zostawiamy „Naród” od wielkiej litery. I co jeszcze zostało?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

„Papież Pius XII”. „Papież” zostawiamy wielką literą?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

„Papież” małą literą. Dobrze.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Ten „Naród” to też…

Legislator Katarzyna Abramowicz:

I przecinek przed wyrazami „a w 1948 r.”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, tak, przecinek jak najbardziej.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Dobrze.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To wszystko, tak? To już koniec pierwszego akapitu?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To w takim razie, rozumiem, że pierwszy akapit został rozpatrzony przez Komisję i przyjmujemy go wraz z poprawkami poselskimi i poprawkami Biura Legislacyjnego. Czy jest zgoda na przyjęcie pierwszego akapitu? Jeśli jest, to przechodzimy do akapitu drugiego.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Nie bardzo rozumiem to pytanie, bo jeżeli on został przegłosowany, to znaczy, że…

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, dobrze.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Że jest zgoda czy….

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, jest zgoda.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Bo na przykład ja się nie zgadzam, ale…

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, wiem, ale…

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

…rozumiem, że już było głosowanie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

…już było głosowanie. Dobra, już tak nie wracajmy. Rzeczywiście. Czyli akapit pierwszy jest przyjęty wraz z poprawkami.

Przechodzimy do akapitu drugiego. Oczywiście mówimy o dotychczasowym akapicie drugim. Tu na pewno są uwagi Biura Legislacyjnego.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

A gdyby pan przewodniczący był uprzejmy czytać pierwsze słowa tych akapitów, do których przechodzimy, żeby nie było wątpliwości.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

W wyjściowym tekście, nad którym pracowaliśmy, drugi akapit zaczynał się od słów „Prymas Tysiąclecia w swojej działalności kapłańskiej zwracał uwagę na przyrodzoną godność człowieka". Tutaj wiem, że są poprawki pani poseł i poprawki Biura Legislacyjnego. Zaczniemy może od pani poseł. Proszę bardzo.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Dziękuję. Proponuję wykreślić słowo „przyrodzoną" i po „godność człowieka" wykreślić słowa: „z której wypływają wszelkie prawa osoby ludzkiej". W kolejnych zdaniach wykreślić „komunistycznych", czyli zostałoby: „domagając się od władz poszanowania". To właściwie ten akapit to by wyczerpywało.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Dziękuję. Czy są inne uwagi? Nie. Czyli głosujemy. Kto jest za poprawką pani poseł Joanny Senyszyn, proszę o głosowanie. Kto jest za?

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Nie działa.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Chyba jeszcze nie jest wyłączone po poprzednim głosowaniu. To prosimy o wyłączenie i włączenie na nowo.

Kto jest za poprawką pani poseł Joanny Senyszyn? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Teraz zaczekamy na państwa posłów głosujących zdalnie. Proszę o zamknięcie głosowania. Oddano 29 głosów. Za poprawka 3 głosy, przeciw poprawce 20 głosów, 6 osób się wstrzymało. Poprawka nie zyskała większości.

Proszę bardzo, BL również do dotychczasowego akapitu drugiego.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo…

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Jeszcze nie skończyliśmy akapitu drugiego?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Nie, nie, bo są poprawki BL jeszcze.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Ale ja jeszcze też mam.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, dobrze. Ale możemy Biuro Legislacyjne…

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Tak, tak.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo, do akapitu drugiego proponujemy, aby zastąpić wyrazy „osoby ludzkiej" wyrazami „jego prawa", tak aby końcówka tego zdania brzmiała: „z której wypływają wszelkie jego prawa". Kolejna uwaga dotyczy cytatu. Proponujemy zrezygnować z wyrazów „jak sam". Tutaj należałoby po wyrazie „mawiał" postawić dwukropek i w cytacie napisać „Kocham ojczyznę", ponieważ w cytacie nie może być wyraz „Kochał ojczyznę". Proponujemy również, aby wyraz „Jej imieniu", odnoszący się do ojczyzny, pisać małą literą i po „imieniu" postawić przecinek. Rozumiem, że wyrazy „kardynał Stefan Wyszyński" w tym szyku piszemy w całości uchwały: najpierw „kardynał", później „Stefan Wyszyński". I wydaje się, że jednak „kardynał" małą literą wówczas. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
Dziękuję. Proszę bardzo państwa posłów o uwagi do tych poprawek. Do tych uwag Biuro Legislacyjne.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):
Jestem za.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
Tu mam wątpliwości co do tego „służył Polsce i występował w Jej imieniu". Jeżeli tu odnosimy się do Polski, to wydaje mi się, że raczej „jej" powinno od wielkiej litery.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):
No i jest.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
Ale Biuro Legislacyjne wnioskuje, żeby było małą, tak?

Legislator Katarzyna Abramowicz:
To do uznania Wysokiej Komisji. Jeżeli chcą państwo wielką literą, to nie będzie to błąd.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):
Panie przewodniczący, można?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
Proszę bardzo.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):
Ale po kolei.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
Przepraszam, chwileczkę, bo faktycznie pani przewodnicząca Śledzińska-Katarasińska się wcześniej zgłaszała. Pani przewodnicząca Śledzińska-Katarasińska i potem pani poseł.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):
To znaczy, ja chciałam zapytać, bo być może to jest późniejsze. Jest takie zdanie: „Podkreślał konieczność zrozumienia znaczenia wolności narodu, która dla każdego obywatela winna być wielkim dobrem i rzeczywistą" – jest napisane „własnością". Własnością czy wartością? Przepraszam, bo nie wiem, o co chodziło autorom. Czy wolność narodu ma być własnością czy wartością?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
To może, nie wiem, czy pani marszałek?

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):
Według mnie wartością, ale nie chcę się wtrącać. Może to jest po prostu literówka, ale zmienia sens.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
Zaraz. Czyli w sumie jest uwaga, proszę jeszcze raz, pani przewodnicząca.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):
W zdaniu: „Podkreślał konieczność zrozumienia znaczenia wolności Narodu, która dla każdego obywatela winna być wielkim dobrem i rzeczywistą" – w tekście mamy „własnością". Podejrzewam, że mogłoby chodzić o „wartością".

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
No tak. Na pewno.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):
Przepraszam, ale…

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):
Czyli potrzebna jest…

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):
No, oczywiste, ale to słowo istnieje…

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak. Czy możemy Biuro Legislacyjne upoważnić do tej poprawki?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tak. Tu językoznawcy mieli pewne propozycje, ale dalej idące, tak że uznajmy, że to jest oczywisty błąd.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czyli oczywisty błąd i Biuro Legislacyjne dokona korekty, żeby było: „winna być wielkim dobrem i rzeczywistą wartością".

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Komputer pisał i wiedział lepiej.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękujemy pani przewodniczącej za czujność.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Już na to patrzę od początku.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To ważna kwestia. Dobrze. To teraz wracamy do tych poprawek Biura Legislacyjnego. Musimy przeanalizować pierwsze linijki tego drugiego akapitu. Chodzi o poprawki Biura Legislacyjnego. W drugiej linijce jest propozycja, aby „z której wypływają wszelkie prawa osoby ludzkiej" zamienić na: „z której wypływają wszelkie jego prawa". W sensie człowieka. Czy są jakieś opinie, jakieś uwagi w tej sprawie?

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Jestem za.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, to wiemy. Pani poseł już to zgłaszała. Jeszcze inni. Bo później druga poprawka Biura Legislacyjnego jest, myślę, ewidentnie oczywista, że może mawiać, że kochał ojczyznę, tylko „kocham ojczyznę". I na końcu konsekwentnie „kardynał" przed „Stefanem". Natomiast, mówię, mam wątpliwość, czy odnosząc się do Polski słowem „jej" nie powinno zostać od wielkiej litery. Czyli zostaje nam jedna wątpliwość. To znaczy, nie… Popieramy poprawkę drugą i czwartą. Tak rozumiem, że jest zgoda Biura Legislacyjnego. Trzeciej nie uwzględniamy, a jest pytanie o poprawkę pierwszą, czyli „z której wypływają wszelkie jego prawa".

Czy tu jeszcze są jakieś… Człowieka. Czyli w takim razie, jak rozumiem, byłaby zgoda na przyjęcie poprawek Biura Legislacyjnego, z wyjątkiem tego, żeby zostawić odniesienie do Polski „jej" wielką literą. Proszę bardzo.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Panie przewodniczący, mnie się wydaje, że my popadamy w jakieś szaleństwo pisania wszystkiego dużymi literami. Tak naprawdę język polski ma swoje zasady i oczywiście w określonych okolicznościach, kiedy chcemy kogoś szczególnie uhonorować, to wtedy piszemy dużą literą, nawet jeżeli to językowo nie jest uzasadnione. Natomiast w takim tekście to moim zdaniem ta cała uchwała honoruje Wyszyńskiego, a przez to nadmierne używanie dużych liter to jakby odrywa się tę uwagę od istoty rzeczy. Mnie się wydaje, że tam, gdzie to jest uzasadnione właśnie jakimś takim szczególnym zwróceniem uwagi, uhonorowaniem to można, ale nie łammy zasad języka polskiego, który mówi wyraźnie, że nie należy nadużywać dużych liter. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Ale tu mamy odniesienie jednak do Polski, do ojczyzny, więc ja bym tu pozostawił, szczególnie że akurat w tym akapicie jedna z poprawek, istotna dla pani poseł, została zaakceptowana. I tak możemy koncyliacyjnie zakończyć jednak pracę nad tym drugim akapitem.

Rozumiem, że jednak mimo wszystko, mimo pewnych wątpliwości, drugi akapit został przyjęty wraz z poprawkami, dotychczasowy drugi akapit, obecny akapit piąty. Przy

czym bardzo ważne, że upoważniamy Biuro Legislacyjne, żeby dokonać tej poprawki literowej z „rzeczywistą własnością" na „rzeczywistą wartością".

Przechodzimy do akapitu trzeciego. Proszę bardzo o uwagi do akapitu trzeciego. Rozumiem, że są uwagi tylko Biuro Legislacyjne, tak? To jest dotychczasowy akapit trzeci, zaczynający się od słów: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o szczególnym znaczeniu osoby", i tutaj konsekwentnie przenosimy „kardynała" przed „Stefana", a w drugim przypadku chodzi o to, żeby były wszystkie te słowa na końcu od wielkiej litery, w tym „kardynał", ze względu na to, że to jest tytuł uchwały…

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Bez myślnika również.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

…i nazwa patronatu rocznego. Rozumiem, że nie ma wątpliwości. Dotychczasowy akapit trzeci… Proszę bardzo, pani poseł.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Mam taką wątpliwość, ale nie stanowczą, czy „przekonany o szczególnym znaczeniu osoby", czy też raczej: roli, znaczenia, działalności. Ale nie mam co do tego zdecydowanego zdania, tylko tak wydaje mi się, że sama osoba to raczej pomniejsza, a może powiększa. To już jak Komisja uzna.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myślę, że skoro nie ma poprawki, to zostańmy przy dotychczasowym zapisie i przyjmijmy, że dotychczasowy akapit trzeci został przyjęty. W tej sytuacji… Tu jeszcze pytanie, czy „szacunku do ojczyzny" czy „szacunku dla ojczyzny".

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Językoznawcy proponują „dla ojczyzny". Tak że możemy też próbować, bo też taka uwaga się pojawiała w pracach nad tekstem tej uchwały.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, w takim razie przyjmujemy…

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Mogę jeszcze jedną?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Chwileczkę jeszcze, pani poseł. Zaraz, zaraz, chwileczkę. Czyli przyjmujemy też jako poprawkę, możemy tak przyjąć, że Biuro Legislacyjne wnosi o zmianę „do" na „dla"?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tak, tak, to jest kwestia językowa.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, to to przyjmujemy.

Proszę bardzo, pani poseł Joanna Senyszyn i potem pani przewodnicząca Joanna Lichocka.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Ponieważ mamy „poszanowania" i za chwilę „szacunku", to może to wszystko połączyć: „dla poszanowania godności człowieka, wolności i ojczyzny"? Nie? To nie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To znaczy, najpierw odnosimy się do człowieka, potem do ojczyzny, więc mimo że słowo „poszanowania" jest zbliżone do „szacunku", nie jest to dokładnie to samo. To raczej lepiej zostawić. Teraz jeszcze pani przewodnicząca Joanna Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Ja mam taką wątpliwość, jeśli chodzi jeszcze o to zdanie dotyczące „osoby", z tym słowem „osoby" kardynała Stefana Wyszyńskiego. Być może po prostu powinniśmy zmienić na: „przekonany o szczególnym znaczeniu roli Kardynała Stefana Wyszyńskiego" zamiast „osoby".

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Tak mówiłam.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Pani poseł mówiła „roli".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Wydaje mi się, że to jednak byłoby zręczniejsze językowo. Tutaj rzeczywiście doceniamy dorobek, nie samą postać fizyczną, istniejącą, tylko cały dorobek Prymasa Tysiąclecia.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

No dobrze, była taka uwaga pani poseł, ale nie było poprawki, dlatego zostawiliśmy. Jeżeli ktoś się decyduje na poprawkę…

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak, to do dyskusji. Jeżeli moi koledzy na przykład nie podzielają mojego zdania, to ja się nie upieram, by składać taką poprawkę.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (KO):

Ja popieram.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Mamy już trzy głosy.

Poseł Joanna Senyszyn (Lewica):

Chętnie zgłoszę taką poprawkę.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Mamy już trzy głosy z trzech zresztą różnych klubów parlamentarnych, popierające użycie słowa „roli", to rozumiem, że jest poparcie. Proszę bardzo, bo jeszcze poseł Jacek Świat ma kontrpropozycję.

Poseł Jacek Świat (PiS):

Nie kontrpropozycję, tylko chciałem zwrócić uwagę, że jest pewien ciąg logiczny. Wówczas byłoby tak: o szczególnym znaczeniu roli dla poszanowania godności i wolności. Więc logicznie to się zupełnie nie spina. Więc albo zostawmy słowo „osoby" Stefana Wyszyńskiego, ewentualnie wykreślmy słowo „osoby" i będzie: o szczególnym znaczeniu Stefana Wyszyńskiego dla poszanowania godności. Ale sformułowanie „roli dla poszanowania" nie jest do przyjęcia.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To może faktycznie najdalej idąca jest propozycja pana posła Jacka Świata, żeby koniecznie nie wpisywać żadnego słowa między słowem „znaczeniu" a „Kardynała Stefana Wyszyńskiego". To będzie najbardziej, że tak powiem, uniwersalne określenie. To tak zróbmy.

Czy do tego jest potrzebna poprawka, czy Biuro Legislacyjne może samo to przeprowadzić, żeby to słowo „osoby" wykreślić? Jak nie, to myślę, że poseł Jacek Świat zgłosi poprawkę. Tak będzie lepiej. Rozumiem, że możemy przyjąć akapit trzeci wraz z poprawką pana posła Jacka Świata, która była rozwiązaniem problemu wskazanego przez panie poseł Senyszyn, Śledzińską-Katarasińską i Lichocką.

W takim razie poddaję pod głosowanie wniosek o przyjęcie całego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2021 Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Proszę o uruchomienie urządzenia do głosowania. Tak, całą uchwałę głosujemy.

Kto jest za podjęciem w sprawie roku 2021 jako Roku Kardynała Stefana Wyszyńskiego? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Teraz poczekamy jeszcze na posłów głosujących zdalnie. Prosimy o zakończenie głosowania i podanie wyników.

Oddano 29 głosów, za 24 głosy, przeciw 4 głosy, 1 głos wstrzymujący. Stwierdzam, że projekt uchwały wraz z poprawkami został przyjęty przez Komisję.

Pozostał nam wybór posła sprawozdawcy. Proszę o zgłaszanie kandydatur. Ja bym może zaproponował pana posła Jacka Świata. Czy pan poseł wyraża zgodę?

Poseł Jacek Świat (PiS):

Tak, wyrażam zgodę.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy są inne kandydatury? Jeśli nie ma, to czy jest zgoda Komisji na to, aby pan poseł Jacek Świat był sprawozdawcą? Myślę, że jest.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia. Pani marszałek Małgorzata Gosiewska, proszę bardzo.

Wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska (PiS):

Tak, dziękuję bardzo. Przede wszystkim chciałam podziękować Wysokiej Komisji, szczególnie prezydium, za konstruktywną prace nad tą uchwałą i, o czym nie wspomniałam na wstępie, chciałabym też podziękować Senatowi Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, bo to właśnie ze strony Senatu UKSW w drodze uchwały wyszła w ogóle ta inicjatywa i skierowana została na ręce pani marszałek Sejmu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo, pani marszałek. Dziękuję wszystkim państwu.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia. Zamykam posiedzenie, ale bardzo ważny komunikat. Z przyczyn technicznych, dotyczących procedur i urządzeń do głosowania, musimy teraz zrobić piętnastominutową przerwę, aby można było rozpocząć kolejne prace. To de facto zrobimy już przerwę do godziny 14:00, czyli będziemy mieć niestety duże opóźnienie, ale nie ma innej możliwości. Prosimy o cierpliwość także posłów, którzy łączą się z nami zdalnie.

Proszę bardzo.

Poseł Krzysztof Mieszkowski (KO):

Mam taką prośbę do pana posła Suskiego, żeby panował nad swoimi monologami wewnętrznymi, ponieważ pan, panie pośle, kiedy procedowaliśmy pierwszy akapit uchwały o kardynale Stefanie Wyszyńskim, nazwał pan Joannę Scheuring-Wielgus i mnie stalinowcami. Więc bardzo pana proszę, panie pośle, żeby pan trzymał klasę, jeżeli ma pan jeszcze taką możliwość.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Nie wiem, do czego to jest odniesienie, tak że trudno komentować.

W każdym razie, tak czy tak, kończymy to posiedzenie Komisji, a następne o godzinie 14:00.